

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s.**, pobočka Bratislava, so sídlom v Bratislave, Mamateyova 17, P.O.BOX 41, IČO: 35 937 874, proti povinnému **J. S.**, bývajúcemu v B., o **vymoženie 251,24 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 0 Er 135/1998, o dovolaní Slovenskej konsolidačnej, a.s., so sídlom v Bratislave, Cintorínska 21, IČO: 35 776 005, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2012, sp.zn. 17 CoE 32/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor doručil Okresnému súdu Bratislava V 3. februára 1998 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na návrh oprávnenej Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., pobočky Bratislava proti povinnému J. S. na podklade exekučného titulu, ktorým je platobný výmer Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., pobočky Bratislava z 24. marca 1997, č. 535/96/2. Okresný súd Bratislava V ako súd exekučný 10. februára 1998 poveril súdneho exekútora JUDr. J. Parráka, so sídlom Exekútorského úradu v Žiari nad Hronom, vykonaním exekúcie na vymoženie uloženej povinnosti zaplatiť 251,24 € (7 569,- Sk) s príslušenstvom.

Podaním z 12. októbra 2006 bol Okresnému súdu Bratislava V prostredníctvom súdneho exekútora doručený návrh na pripustenie zmeny účastníka konania na základe oznámenia pôvodne oprávnenej Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. o postúpení pohľadávky na spoločnosť VERITEL, a.s., naposledy so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 5, IČO: 35 859 881 a oznámenia likvidátorky spoločnosti VERITEL, a.s. v likvidácii o zmene

účastníka na strane oprávnenej na spoločnosť Slovenská konsolidačná, a.s. Návrh na zmenu oprávnenej bol odôvodnený tým, že pôvodne oprávnená Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. (ako postupca) postúpila na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok z 30. júna 2005 spoločnosti VERITEL, a.s. (ako postupníkovi) pohľadávku, vymáhanú v predmetnom exekučnom konaní. Spoločnosť VERITEL, a.s. v likvidácii následne pohľadávku postúpila novému veriteľovi Slovenskej konsolidačnej, a.s. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 30. decembra 2005. Fotokópie overených zmlúv aj s prílohami a súhlas Slovenskej konsolidačnej, a.s. so vstupom do exekučného konania z 29. januára 2008 boli predložené k návrhu na výzvu súdu.

Okresný súd Bratislava V uznesením z 21. decembra 2010, č.k. 0 Er 135/1998-49 rozhodol o návrhu na pripustenie zmeny účastníka exekučného konania na strane oprávnenej tak, že pripustil, aby do konania na miesto pôvodne oprávnenej vstúpila spoločnosť Slovenská konsolidačná, a.s. Na základe predložených listinných dôkazov mal za preukázané, že vymáhaná pohľadávka v predmetnej exekúcii bola zmluvne prevedená na spoločnosť Slovenská konsolidačná, a.s., nakoľko po začatí konania nastala právna skutočnosť predvídaná ustanoveniami § 37 ods. 3 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (Exekučný poriadok) ďalej len („Exekučný poriadok“) a § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. Dospel k záveru, že došlo k riadnemu postúpeniu pohľadávky, preto súd zmenu účastníkov konania na strane oprávneného pripustil.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie povinného uznesením z 30. januára 2012, sp.zn. 17 CoE 32/2011 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. a nepripustil zmenu účastníka na strane oprávnenej, nakoľko napadnuté rozhodnutie nepovažoval za vecne správne. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že právo z exekučného titulu neprešlo na spoločnosť Slovenská konsolidačná, a.s. z oprávnenej Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., ale zo spoločnosti VERITEL, a.s. v likvidácii. Vzhľadom k tomu, že táto spoločnosť bola vymazaná 8. júla 2006 z Obchodného registra, odvolací súd konštatoval, že sa nestala účastníčkou exekučného konania. Uviedol, že v čase rozhodovania veci odvolacím súdom, už nebolo možné rozhodnúť o zmene pôvodnej oprávnenej Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. na spoločnosť VERITEL, a.s. v likvidácii a následne na Slovenskú konsolidačnú, a.s.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie spoločnosť Slovenská konsolidačná, a.s., v ktorom navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté

uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila s poukazom na ustanovenia § 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Za odňatie možnosti konať pred súdom považovala nielen procesný postup súdu, ale aj jeho rozhodnutie, v dôsledku ktorého ako účastníčka nemohla uplatniť svoje práva. V prejednávanej veci dovolateľka namietala, že odvolací súd rozhodnutím o nepripustení zmeny účastníka na strane oprávnenej zaťažil konanie vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Vychádzala z toho, že z ustanovení § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. je zrejmé, že k zmene účastníka exekučného konania na strane oprávnenej nie je potrebný súhlas povinného, a touto úvahou dospela k názoru, že odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou. Namietala tiež, že podľa ustanovenia § 202 ods. 2 O.s.p., ak Exekučný poriadok neustanovuje inak, odvolanie proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné. Na základe týchto dôvodov dospela k názoru, že odvolací súd mal napriek nesprávnemu poučeniu v rozhodnutí súdu prvého stupňa odvolanie odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p. Z obsahu dovolania je zrejmé, že odňatím prístupu k súdu malo byť porušené jej právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a tým aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Dovolateľka tiež namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom aj tým, že si vytvoril vlastný právny názor, ktorý nemá oporu v platných ustanoveniach zákona. Nesúhlasila s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého pri každej zmene v osobe oprávnenej v exekučnom konaní musí dôjsť aj k procesnému nástupníctvu. Podľa dovolateľky v dôsledku sukcesie pohľadávky nedochádza vždy aj k procesnému nástupníctvu, pretože v exekučnom konaní sa rešpektuje dispozičná zásada a je len na účastníkoch konania (spravidla oprávnenom), či urobia prejav smerujúci k procesnému nástupníctvu. Z uvedených dôvodov dospela k záveru, že týmto postupom odvolacieho súdu bola Slovenskej konsolidačnej, a.s. odopretá možnosť vymáhať svoju pohľadávku v exekučnom konaní, napriek skutočnosti, že na jej vymáhanie boli splnené všetky zákonné predpoklady.

Povinný sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril. Oprávnená vo vyjadrení (č.l. 83) vyjadrila súhlas s dovolaním a zrušením a vrátením veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala na to oprávnená osoba, za ktorú koná člen predstavenstva s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 druhá veta O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a

ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolateľkou napadnuté uznesenie je zmeňujúcim uznesením, proti ktorému v zmysle ustanovenie § 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p. je dovolanie prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred

súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Vzhľadom na obsah dovolania spoločnosti Slovenská konsolidačná, a.s. a jej tvrdenie, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., dovolací súd skúmal namietanú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu a 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Z ustanovenia § 37 prvej vety Exekučného poriadku vyplýva, že účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon.

Podľa § 201 prvá veta O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevylučuje.

Podľa § 202 ods. 2 O.s.p. odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon (t.j. Exekučný poriadok) neustanovuje inak, a ani proti uzneseniu v konaní o vymáhanie súdnych pohľadávok podľa osobitného zákona.

V zmysle § 238 ods. 1 prechodných a záverečných ustanovení Exekučného poriadku účinných od 1. septembra 2005, konania začaté pred 1. septembrom 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005, ak odsek 2 neustanovuje inak. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia § 34 ods. 1 až 3, § 37 ods. 4 a 5, § 46 ods. 3, § 47 ods. 3, § 58 ods. 5, § 134 ods. 2, § 136 ods. 3 a 4, § 145 ods. 1 sa použijú aj na konania začaté pred 1. septembrom 2005.

Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku do účinnosti novely uskutočnenej zákonom č. 341/2005 Z.z., t.j. do 31. augusta 2005, proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu (§ 41). Podľa odseku 4 tohto ustanovenia prechod povinnosti alebo práva možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 341/2005 Z.z. proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania je exekútor povinný súdu doručiť v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel. Súd rozhodne do 60 dní od doručenia návrhu uznesením. Rozhodnutie sa doručí exekútorovi, oprávnenému a povinnému, ktorí sú označení v exekučnom titule, a tomu účastníkovi, na ktorého právo alebo povinnosť prešla. Podľa odseku 4 tohto ustanovenia, ak k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu dôjde po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pokračuje exekútor vo vykonávaní exekúcie na základe pôvodného poverenia, ku ktorému priloží originál právoplatného rozhodnutia súdu o pripustení zmeny alebo odpis rozhodnutia (opravené predchádzajúce znenie „originál alebo osvedčenú fotokópiu listiny preukazujúcej prevod alebo prechod práv a povinností“, napr. v rozhodnutí sp.zn. 5 ECdo 54/2013).

V zmysle § 251 ods. 4 O.s.p. na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Rozhoduje sa vždy uznesením.

Podľa § 92 ods. 2 O.s.p., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Podľa § 103 O.s.p. súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Z ustanovenia § 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka je zrejmé, že právnická osoba zapísaná v obchodnom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra.

Podľa obsahu dovolania mal odvolací súd dovolateľke odňať možnosť konať pred súdom tým, že nepovolil zmenu účastníka konania na strane oprávnenej napriek tomu, že dovolateľka a jej právna predchodkyňa splnili všetky zákonné predpoklady pre vstup dovolateľky do konania na strane oprávnenej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri posudzovaní otázky, či týmto postupom odvolací súd porušil niektoré z procesných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a zaťažil tým konanie vadou § 237 písm. f/ O.s.p., sa nestotožnil s názorom dovolateľky a z nasledujúcich dôvodov dospel k právnomu záveru, že tým, že odvolací súd prejednal odvolanie povinného jej nebola odňatá možnosť konať pred súdom.

Úvaha dovolateľky, že povinný nebol oprávnenou osobou na podanie odvolania, pretože v zmysle § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. k zmene účastníka exekučného konania na strane oprávneného nie je potrebný súhlas povinného, nie je logická a správna. Len z tej skutočnosti, že pre rozhodnutie podľa ustanovenia § 92 ods. 3 O.s.p. sa nevyžaduje súhlas toho, kto má

vstúpiť na miesto žalovaného, nemožno vyvodzovať nedostatok oprávnenia tohto subjektu na podanie odvolania proti takému rozhodnutiu, ktoré sa závažným spôsobom dotýka jeho práv (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2007, sp.zn. 4 Cdo 93/2007 a z 30. mája 2008, sp.zn. 5 Cdo 188/2007). Zároveň povinnému, ktorý je v zmysle § 37 ods. 1 Exekučného poriadku účastníkom exekučného konania, výslovne priznáva právo napadnúť rozhodnutie prvostupňového súdu odvolaním aj ustanovenie § 201 O.s.p., preto bol odvolací súd povinný sa jeho odvolaním vecne zaoberať.

Dovolací súd po preskúmaní spisu dospel k názoru, že prvostupňový, ako i odvolací súd na zistený skutkový stav správne aplikovali ustanovenie § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. Exekučné konanie v predmetnej veci sa začalo v roku 1997 a podľa prechodného ustanovenia § 238 ods. 1 Exekučného poriadku konania začaté pred 1. septembrom 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005, ak odsek 2 neustanovuje inak. Ustanovenie § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 otázku procesného nástupníctva v exekučnom konaní riešilo len čiastočne. Ustanovovalo, že exekúciu možno vykonať aj proti inému, než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného, než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, ak sa preukázalo, že na takú osobu prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu. Prevod alebo prechod práv alebo povinností pokiaľ nevyplýval priamo z právneho predpisu, bolo potrebné preukázať listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom. Citované ustanovenie však neupravovalo konkrétny postup účastníkov exekučného konania, súdneho exekútora a exekučného súdu pre prípad, že k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu po začatí exekučného konania aj došlo. Z ustanovenia § 251 ods. 4 O.s.p. vyplýva, že na exekučné konanie sa použijú ustanovenia prvej až piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ak Exekučný poriadok neustanovuje inak. V praxi to znamená, že pokiaľ Exekučný poriadok určitú procesnú situáciu nerieši, tak sa na jej riešenie použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Až s účinnosťou od 1. septembra 2005 bolo zavedené nové znenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, ktorým sa účastníkom exekučného konania uložila oznamovacia povinnosť ohľadom existencie právnych skutočností zakladajúcich prevod alebo prechod práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu a exekútorovi povinnosť na základe takéhoto oznámenia podať na súd návrh na pripustenie zmeny účastníctva. V zmysle prechodných ustanovení § 238 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku však toto ustanovenie nie je možné aplikovať na exekučné konania začaté pred 1. septembrom

2005, čo je aj posudzovaný exekučný prípad. V danom prípade preto vznikla potreba aplikácie ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. o zmene účastníka konania.

V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že ak sa v danom prípade rozhodovalo v exekučnom konaní o zmene účastníka podľa uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, prvostupňový súd nemal inú možnosť, ako odvolanie v danej veci pripustiť v súlade s § 201 O.s.p. a odvolací súd bol povinný o ňom rozhodovať po vecnej stránke. Dospel k záveru, že námietka dovolateľky týkajúca sa neprípustnosti odvolania nie je dôvodná a odvolací súd postupoval správne, ak odvolanie z tohto dôvodu neodmietol.

Dovolací súd sa zaoberal ďalej otázkou, či tým, že odvolací súd nepripustil zmenu účastníka (na strane oprávnenej) na dovolateľku, mohla byť odňatá jej možnosť konať pred súdom. Z obsahu spisu mal za preukázané, že 1/ súd prvého stupňa v rozpore s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. nerozhodol o zmene účastníka na spoločnosť VERITEL, a.s. zo Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., ktorá zmluvné postúpenie pohľadávky oznámila súdnemu exekútorovi podaním z 9. augusta 2005, 2/ exekučný (aj odvolací) súd rozhodol o návrhu na zmenu účastníka konania podanom prostredníctvom súdneho exekútora na základe oznámenia spoločnosti VERITEL, a.s. v likvidácii (ďalej len „navrhovateľka“) z 15. mája 2006 (uvedené oznámenie na účel tohto rozhodnutia považoval dovolací súd za návrh na zmenu účastníka v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p.) až potom ako bola navrhovateľka vymazaná z Obchodného registra dňom 8. júla 2006, t.j. v čase keď nemala spôsobilosť byť účastníčkou konania, 3/ dovolateľka, ktorá mala vstúpiť na miesto navrhovateľky vyjadrila súhlas so vstupom do konania podaním z 29. januára 2008 a 20. mája 2010, t.j. až po zániku navrhovateľky.

Na základe uvedených skutočností dovolací súd dospel k názoru, že odvolací súd postupoval správne, keď nepripustil zmenu účastníka na strane oprávnenej v tomto exekučnom konaní, nakoľko mal za preukázané, že právna predchodkyňa dovolateľky - spoločnosť VERITEL, a.s. v likvidácii, sa nestala účastníčkou exekučného konania (oprávnenou), pretože o jej procesnoprávnom nástupníctve nebolo rozhodnuté uznesením podľa príslušného ustanovenia § 92 Občianskeho súdneho poriadku v súlade s § 238 ods. 1 a § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 v spojení s § 251 ods. 4 O.s.p.

O zmene oprávnenej z navrhovateľky na dovolateľku exekučný súd rozhodol až

po zániku „pôvodnej oprávnenej“. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2009, sp.zn. 1 Obdo V 45/2007 vyplýva, že návrh na zmenu účastníkov možno účinne urobiť len dotedy, kým má pôvodný navrhovateľ (v tomto konaní oprávnená) spôsobilosť byť účastníkom konania. Ak zánikom túto spôsobilosť stratí, návrh na zmenu už nemôže byť účinne urobený. Podstatnou skutočnosťou, z ktorej vychádzal aj dovolací súd je, že nie je rozhodujúce, či postupca existuje aj v čase, keď súd o návrhu na zmenu účastníkov rozhoduje. Stačí, ak takýto návrh bol na súd urobený alebo bol s ním vyslovený súhlas skôr, než stratil spôsobilosť byť účastníkom konania.

Dovolací súd mal za to, že návrh (oznámenie) spoločnosti VERITEL, a.s. v likvidácii na zmenu účastníka konania nespĺňal všetky podmienky vyžadované v ustanoveniach § 92 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. a nebol spôsobilý privodiť zmenu účastníka exekučného konania na strane oprávnenej, nakoľko neobsahoval kvalifikovaný súhlas dovolateľky, ktorá mala vstúpiť na miesto navrhovateľky. Tento súhlas bol exekučnému súdu doručený až v čase, keď navrhovateľka ako „pôvodne oprávnená“ už neexistovala. Názor, že súhlas je potrebné udeliť v čase existencie oprávneného podporuje aj spomenuté rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2009, sp.zn. 1 Obdo V 45/2007. V zmysle tohto rozhodnutia dospel dovolací súd k záveru, že aj v prípade, ak by pripustil, že navrhovateľka bola spôsobilou účastníčkou konania, ktorej miesto ako oprávnenej sa uvoľnilo v priebehu exekučného konania, na jej miesto mohla dôvodne a účinne vstúpiť dovolateľka len v prípade, ak prejavila vôľu vstúpiť do konania ako účastníčka na strane oprávnenej v čase, keď navrhovateľka (oprávnená) existovala. Opísaná podmienka nebola v prejednávanej exekučnej veci splnená.

Pretože neboli splnené všetky predpoklady pre navrhovanú zmenu účastníka exekučného konania, odvolací súd rozhodol správne, keď návrhu na zmenu oprávnenej nevyhovel. Obdobný právny názor vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutiach z 20. marca 2014 sp.zn. 3 Cdo 64/2013, z 30. septembra 2013 sp.zn. 7 Cdo 136/2012, z 28. novembra 2013 sp.zn. 5 Cdo 15/2013 a z 30. januára 2014 sp.zn. 2 Cdo 66/2013.

Pri systematickom výklade Občianskeho súdneho poriadku je zrejmé, že tento nerieši situáciu, kedy po singulárnej sukcesii a splnení zákonom stanovených predpokladov na rozhodnutie súdu v zmysle § 92 ods. 3 O.s.p., avšak ešte pred samotným rozhodnutím

o zmene účastníka, dôjde k výmazu pôvodného navrhovateľa z Obchodného registra, a teda strate jeho spôsobilosti byť účastníkom konania. Zmysel a účel občianskeho súdneho konania však musí byť prioritne naplnený aj v prípade, ak O.s.p. neustanovuje, ako v konkrétnej procesnej situácii postupovať. Z nedostatku výslovnej právnej úpravy možno vyvodiť len to, že vymedzenie postupu v takejto procesnej situácii zákon prenecháva na interpretačnej praxi súdov. Je však samozrejmé, že výklad právneho predpisu musí byť založený na princípoch, vyjadrených v ustanoveniach § 1 až § 6 O.s.p., ako aj na súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (porovnaj napr. III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04, II. ÚS 174/04). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovoru“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb. Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Z týchto dôvodov dovolací súd dospel názoru, že konanie odvolacieho súdu, z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, prebehlo podľa zásad spravodlivého konania a rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom, ani nebolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces a prístup k súdu, preto dovolanie podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní vzniklo povinnému právo na náhradu trov dovolacieho konania proti dovolateľke, ktorá úspešná nebola (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože v dovolacom konaní návrh na ich priznanie nepodal (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2015

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová